

PHÆDRI
AUGUSTI
CÆSARIS
LIBERTI

Fabularum Æsopiarum,

LIBRI QUINQUE.

Ex Recensione

CHRISTOPH. VVASE.

in usum Scholarum Angliæ

LONDINI,

Excudebat B.G. pro Ben. Took & prostant
venales sub signo Navis in Cœmi-
terio Divi Pauli, 1672.

THE
ALGEBRA

OF

ARITHMETIC

AND

GEOMETRY

BY

JOHN WALLIS

ESQ.

OF

ST. JOHN'S COLLEGE

OXFORD

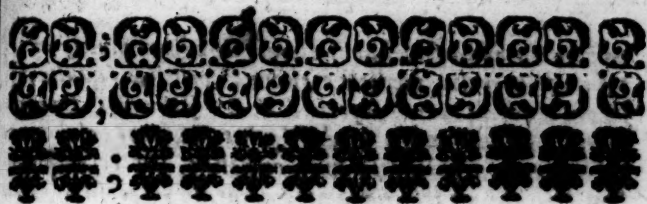
PRINTED BY J. STANLEY

THE

N

com
mu
pli
ant
fig
ex
rar
ten
ind
rar
dat
ver
obf
tem
ferr
nig
com
ve
eri
thi

Lectori. S.

Maximè optandum erat ut præclara Antiquitatis monumenta integra in nostras manus pervenissent: libenter caruissent Viri eruditè eâ, quam, bonis Autoribus servatis, lauro. lam, hoc & proxime elapso seculo meruere complures, ad optima quæq; studia nati. Sed quando multa tempore interciderint. reliqua fere mutilata, aut plurimis mendis fœda, prisca eloquentiæ corpus vix impleant, par est, ut si qua adhuc veterum scripta lateant, colligenda curemus; ea vero quæ in manibus versantur, ut excusa velimus, quoad ejus fieri potest, emendatè (quod tamen diligentius quam ambitiosius faciendum censeo) saltem ut ne novis Typographiæ malè castigata sphalmatis subinde subolescentibus barbaram aut semidoctam ætatem referamus. Hic ipse Phædrus ut primum a Pithæo in lucem datus est, omnium paullo humaniorum oculos in se convertit, ita densis ulceribus coopertus, & situ ac squalore oblitus, ut tamen ubiq; nativum candorem intermicaret ostentaret. Ibi quisq; miseriti pro se certatim opem ferre: & ut fieri amat, dum licentius corrigunt sapius sanoscalprum admovere, bene coherentiâ asteriseis divellere compositionem verborum, & interim versum satis aptam velut ineptâ lineamentorum transpositione dehonestare; etiam justis metri vulgati quidem & hujusmodi sermonibus maxime accommodati sed passim ignorati legibus abrogare:

que omnia mala semel ut tolleret, Phadrum multis interpolatoribus velut medicis ereptum, pristina, qualicunq; forma reddidit anno superiori V. C. Johannes Laurentius. Laudato exemplo: cum Varias Lectiones calci operis subjecret non incondita mole congestas, sed recentorum iudiciis, aut suo ipsius examine accurate perpensas. Quae igitur meae sint partes? rogas, amice Lector. Istuc ibam. Dignus videtur hic fabulator qui pueritia a primis unguibus tradatur in scholam terendus. His igitur conveniebat librum dari, textu non formando sed jam ante, quam posset fieri, optime constituto. Equidem pro meo capto florem emendationum delibavi; caute tamen ut spinas invidiae devitarem: Quid quod non nihil propriae conjecturae commiserim rarius ut decuit hominem aliorum temeritate communitum, eundemq; codicibus M. SS. destitutum.

Quas sane in 5. Libros singulas alterasve ex conjecturae emendationes ad extremum opusculum relegavi, ut, quod pueritiae praescribere expediebat, libero eruditorum Virorum iudicio explorandum proponerem,

Spero igitur tibi, quisquis es humaniorum, me hanc in edendo Phedro opellam approbaturum Ibit porro, quod bene vertat tua cum gratia in Scholas Scriptor ex aula Caesarum Augusti & Tiberii; hsemis, credo, vel Poggis de Latini Sermonis elegantia nihil concessurus. Genus dicendi species, rectum est et simplex: Voces niveae in narrando vero (quod est solum & fundamentum Oratoris) quem mihi dabis autorem tam succinctum, tam varium? Tam lepidum inter docendum vix est ut alibi requiras, Ut abunde mihi constet quod a v. ro docto & in primis erudito acceperam, se pridem expertum nullas Aesopi Fabulas Latine extare quae uberiori cum fructu pueritiae praelegi posse videntur. Ab Orthographia passim recepta ne digitum discepsi. Id q; ut puerorum discentium commodis consuleretur Sin aliquis in re parva iactantior M. SS. Codicum auctoritatem opponat; Scita me neq; nihil neq; omnia tibi tribuere. Sutsi aliquid Scripturae vocum quas hic reperis Nanta,

¶ Intellego: tamen Vulpis quoties legitur in reſto (legi-
tur autem ſapiffime) toties perperam ſcribitur: Nam
Fab. 26. l. I. Vulpis ad cœnam dicitur Ciconiam cùm Tro-
chus in hoc verſu locum non habeat, reſte colligas ejus-
modi ſcripturam eſſe mendi manefactam. De legibus autem
& licentiâ Senarii Carminis in præſentia diſputare non eſt
animus. Quod ſi tibi ſtudioſum noſtrum arridere ſenſero
propoſiti non pigebit. Dabam Tunbrigæ, Junii
23. 1668.

Tui, humaniſſime

Lector, ſtudioſus

Chr. Waſe.

C
O
F

A
L
L
C
I
Q
A
R
A
B
E

PHÆDRUS

Augusti Caesaris Liberti, Fabularum
Æsopiarum

LIBER. I.

PROLOGUS

Æ Sopus auctor quam materiam repperit,
Hancce ego polivi, versibus Senariis;
Duplex libelli os est; quod risum mover,
Et quod prudentis viram consilio monet.
Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feræ:
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

FABULA I.

Lupus & Agnus.

AD rivum eundem Lupus & Agnus venerant
Siti compulsi; superior stabat lupus;
Longeq; inferior Agnus; tum face improba,
Latro incitatus jurgii causam intulit,
Cur, inquit turbulentam mihi fecisti aquam
Istam bibenti? Laniger contra, timens;
Qui possum, quæso, facere quod quæreris, Lupe?
At te decurrit ad meos hauritus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus,
Ante hos sex menses, ait, maledixisti mihi,
Respondit Agnus, equidem natus non eram.
Pater, Hercule, tuus, inquit, maledixit mihi,
Atq; ita correptum, lacerta in justa nec.

Hæc propter illos scripta est homines Fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimunt.

FABULA II.

Rana, Regem petierunt,

Athenæ cum florent aquis legibus,
Procax libertas civitatem miscuit,
Frænumq; solvit pristinum licentia :
Hinc conspiratis factionum partibus,
Arcem Tyrannus occupat Pisistratus :
Cum tristem servitutem flerent Attici.
Non quia crudelis ille ; sed quoniam grave
Omnino insuetis onus, & cœpissent queri :
Æsopus talem tum fabellam retulit.

Ranæ vagantes liberis paludibus.
Clamore magno Regem petiere à Jove,
Quid dissolutos mores vi compesceret :
Pater Deorum risit, atque illis dedit
Parvum tigillum, missum quod subito vadis
Motu, sonoque, terruit pavidum genus.
Hoc mersum limo, cum jaceret diutius,
Forte una tacite profert è stagno caput,
Et. explorato Rege, cunctas evocat.
Illæ timore posito certatim adnatant,
Lignumque supra turba petulans insilit :
Quod cùm inquinâssent omni contumeliâ.
Alium rogantes Regem, misere ad Jovem,
Inutilis quoniam esset, qui fuerat datus.
Tum misit illis Hydrum, qui dente aspero
Corripere capit singulas : frustra necem
Fugitant inertes : vocem præcludit merus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem.
Afflictis ut succurrat. Tunc contra Deus ;
Quia noluitis vestrum ferre, inquit. bonum,
Malum perferre : vos quoque, O cives, ait,
Hoc sustinete, majus ne veniat malum.

FABULA III

Graculus Superbus, & Pavo.

NE gloriari libeat alienis bonis,
 Suoque potius habitu vitam degere,
 Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.

Tumens inani Graculus Superbiâ,
 Pennas, Pavoni quæ deciderant, sustulit.
 Seq; exornavit; deinde contemnens suos,
 Immiscuit se Pavonum formoso gregi.
 Illi impudenti pennas eripiunt avi
 Fugantq; rostris. Male mulatus Graculus,
 Redire mœrens cepit ad proprium genus:
 A quo repulsus tristem sustinuit notam
 Tum quidam ex illis quos prius despexerat;
 Contentus nostris si fuisses sedibus.
 Et quod natura dederat, voluisses pati,
 Nec illam expertus esses contumeliâ,
 Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

FABULA IV.

Canis per fluvium carnem ferens.

AMittit meritò proprium qui alienum adpetit.
 Canis per flumen carnem dum ferret natans,
 Eympharum in speculo vidit simulacrum suum,
 Aliamq; prædam ab alio preferri putans.
 Eripere voluit; verum decepta aviditas,
 Et, quem tenebat ore, dimisit cibum,
 Nec, quem petebat, adeo potuit attingere.

FABULA V,

Vacca, & Capella, Ovis, & Leo.

NUnquam est fidelis cum potente societas,
 Testatur hæc fabella propositum meum.
 Vacca & Capella, & patiens Ovis injuriæ,
 Socii fuere cum Leone in saltibus,

Hi cum cepissent cervum vasti corporis,
 Sic est locutus, partibus factis, Leo:
 Ego primam tollo, nominor quia Leo:
 Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:
 Tum, quia plus valeo, me sequetur tertia:
 Malo adficietur, si quis quartam tetigerit.
 Sic totam prædam sola improbitas abstulit.

FABULA VI.

Rana ad Solem.

Vicini furis celebres vidit nuptias
 Æsopus, & continuò narrare incipit;
 Uxorem quondam Solem velle ducere,
 Clamorem Ranae sustulere ad sidera.
 Convicio permotus, querit Jupiter
 Causam querelæ, quædam tum stagni incolæ
 Nunc, inquit: omnes unus exurit lacus,
 Cogitq; miseras aridâ sede emori:
 Quidnam futurum est si creârit liberos?

FABULA VII.

Vulpes, ad Personam Tragicam.

Personam Tragicam forte vulpes viderat,
 O quanta species, inquit, cerebrum non habet!
 Hoc illis dictum est quibus honorem, & gloriâ
 Fortuna tribuit; sensum communem abstulit.

FABULA VIII

Lupus & Gruis.

Qui pretium meriti ab improbis desiderat,
 Bis peccat: primum quoniam indignos adjuvat,
 Impune abire, deinde quia jam non potest.
 Os devoratum fauce cum hæreret Lupi,
 Magno dolore victus cæpit singulos
 Illicere pretio, ut illud extraherent malum.
 Tandem persuasa est jurejurando Gruis,

Gulæq;

Gulēq; credens, colli longitudinem
Periculosam fecit medicinam Lupo;
Pro quo quum factō flagitaret prāmium,
Ingrata es inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

FABULA IX

Passer ad Leporem consiliator

Sibi non cavere & aliis consilium dare
Stultum esse paucis ostendamus virsibus.
Oppressum ab Aquilā fletus edentem graves,
Leporem objurgabat Passer: Ubi pernicitas
Nota, inquit, illa est? quid ita cessarunt pedes?
Dum loquitur, ipsum Accipiter nec opinum rapit,
Questūq; vano clamitantem interficit.
Lepus semianimus, mortis in solatio:
Qui modō sucures nostra irridebas mala,
Simili querelā fata deploras tua.

FABULA X.

Lupus & Vulpes, Judice Simio.

Quicunq; turpi fraude semel innotuit,
Etiam si verum dicit, amittit fidem:
Hoc attestatur brevis Æsopi fabula.
Lupus arguebat vulpem furti crimine:
Negabat illa se esse culpæ proximam.
Tunc judex inter illos sedis Simius:
Uterq; causam cum perorasset suam,
Dixisse fertur Simius sententiam:
Tu non videris perdidisse quod petis,
Te credo surripuisse quod pulchrè negas.

FABULA XI.

Afinus & Leo venantes.

Virtutis experts, verbis jactans gloriam,
Ignotos fallit; notis est derisui.

Venari, Afello comite, cum veller Leo,
 Contextit illum frutice, & admonuit simul,
 Ut insuetâ voce terreret feras;
 Fugientes ipse ut exciperet. Hic auriculas
 Clamore subito tollit, totis viribus,
 Novôq; turbat bestias miraculo:
 Quæ dum, paventes, exitus notos petunt,
 Leonis adfliguntur horrendo impetu.
 Qui postquam cæde fessus est, Asinum evocat,
 Jubetq; vocem premere: tunc ille insolens,
 Qualis tibi videtur operæ hæc vocis meæ?
 Insignis, inquit: sic, ut nisi nôssem tuum
 Animum, genusq; simili fugissem metu.

FABULA XII.

Cervus ad fontem.

Laudatis utiliora quæ contempseris
 Sæpe inveniri, hæc asserit narratio.
 Ad fontem Cervus, cum bibisset, restitit,
 Et in liquore vidit effigiem suam:
 Ibi dum ramosa, mirans, laudat cornua;
 Crurumq; nimiam tenuitatem vituperat,
 Venantum subijso vocibus conterritus.
 Per campum fugere capit, & cursu levi
 Canes elusit, sylvâ tum excepit feram,
 In qua retentis impeditus cornibus
 Lacerari capit morsibus, seriis canum,
 Tunc moriens vocem hanc edidisse dicitur:
 O me infelicem! qui nunc demum intelligo,
 Ut illa mihi profuerint, quæ despexeram,
 Et quæ laudâram quantum luctus habuerint,

FABULA XIII.

Vulpes, & Corvus.

Qui se laudari gaudet verbis subdolis,
 Serâ dat poenas turpes poenitentia.

Cum

Cum de fenestrâ corvus raptum caseum
 Comesse vellet, celsâ residens arbore:
 Hunc vidit vulpes: dehinc sic occupit loqui:
 O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor!
 Quantum decoris corpore, & vultu geris!
 Si vocem haberes. nulla prior ales foret.
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum: quem celeriter
 Dolosa vulpes avidis rapuit dentibus.
 Tum demum ingemuit, corvi deceptus stupor.
 Hac re præbatur, quantum ingenium valet:
 Virtute & semper prævalet sapientia.

FABULA XIV.

Ex Sutore Mediens.

Malus cum Sutor, inopiâ deperditus,
 Medicinam ignoro facere capisset loco,
 Et vendicaret falso antidotum nomine,
 Verbosis acquisivit sibi famam strophis.
 Hic cum jaceret morbo confectus gravi,
 Rex urbis; ejus experiundi gratia,
 Scyphum poposcit: susâ dein simulans aqua,
 Antidoto miscere illius se toxicum,
 Hoc bibere jussit ipsum, posito præmio.
 Timore mortis, ille tum confessus est,
 Non artis ullâ medicum se prudentiâ
 Verum stupore vulgi factum nobilem.
 Rex, advocatâ concione, hæc addidit:
 Quantæ putatis esse vos dementiæ,
 Qui capita vestra non dubitatis credere,
 Cui calceandos nemo commisit pedes?
 Hoc pertinet: e verè ad illos dixerim,
 Quorum stultitiæ quæstus impudentia est.

FABULA XV.

Afinus ad Senem Pastorem.

IN Principatu commutando sapius,
 Nil præter Domini nomen mutant pauperes;
 Id esse verum parva hæc fabella indicat:

Afellum in prato timidus pascēbat senex;
 Is hostium clamore subito territus,
 Suadebat Afino fugere, ne posset capi.
 At ille lentus, quæso, Num binas mihi
 Clitellas imposturum victorem putas?
 Senex negavit: ergo quid refero meâ
 Cui serviam, clitellas dum portem meas?

FABULA XVI.

Ovis, Cervus, & Lupus.

Fraudator nomen cum dat sponse improbo,
 Non rem expedire, sed mala ridere expetit.
 Ovem rogavit Cervus modium tritici,
 Lupo sponse: at illa, premetuens dolum:
 Rapere atque abire semper assuevit Lupus;
 Tu de conspectu fugere veloci impetu;
 Ubi vos requiram cum dies advenerit?

FABULA XVII.

Ovis, Canis, & Lupus.

Solent mendaces luere pœnas maleficii.
 Calumniator ab Ove cum peteret Canis
 Quem commodasse panem se contenderet.
 Lupus citatus testis, non unum modo
 Deberi dixit, verum affirmavit decem.
 Ovis damnata falso testimonio,
 Quod non debebat, solvit post paucos dies
 Bidens jacentem in foveâ conpexit Lupum:
 Hæc, inquit, merces fraudis à Superis datur,

FABULA XVIII.

Mulier Parturiens.

Nemo libenter recolit, qui læsit locum.
 Instante partu, mulier, peractis mensibus.
 Humo jacebat, flebiles gemitus ciens.
 Vir est hortatus, corpus lecto reciperet
 Onus naturæ melius quo deponeret.
 Minime, inquit, illo posse confido loco
 Malum finire, quo conceptum est initio.

FABULA XIX.

Canis Parturiens.

Habent insidias hominis rblanditiæ mali,
 Quas ut vitemus, versus subjecti monent.

Canis parturiens cùm rogasset alteram,
 Ut scærum in ejus tugurio reponeret,
 Facile impetravit; dein reposcenti locum
 Preces admovit; tempus exorans breve,
 Dum firmiores posset carulos ducere.
 Hoc quoq; consumpto flagitare validius
 Cubile cœpit. Si mihi, & turbæ mez
 Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

FABULA XX.

Canes Famelici.

Stultum consilium non modo effectu caret,
 Sed ad perniciem quoq; mortale, devocat.

Corium depressum in fluvio viderunt canes:
 Id ut comelle extractum possent facilius,
 Aquam cœpere ebibere; sed rupti prius
 Periêre, quam quod petierant, contingerent:

FABULA XXI.

Leo Senex, Aper, Taurus, & Asinus.

Quicumque amisit dignitatem pristinam,
 Ignavis etiam jocus est, in casu gravi.
 Defectus annis. & desertus viribus
 Leo cum jaceret, spiritum extremum trahens,
 Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
 Et vindicavit ista veterem injuriam.
 Infestis Tauros mox confodit cornibus
 Hostile corpus; Asinus ut vidit serum
 Impunè lædi calcibus frontem extudit.
 At ille expirans, Fortes indignè tuli.
 Mihi insultare; te, naturæ dedecus
 Quod ferre certe cogor, bis videor moriv-

FABULA XXII.

Mustela, & Homo.

Mustela ab homine pressa, cum instantem necem
 Effugere vellet, Quæso, inquit, parce mihi
 Quæ tibi molestis muribus purgo domum;
 Respondit ille, Faceres si causa meâ
 Gratum esset, & dedissem veniam supplici:
 Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
 Quæ sunt rosuri, simul & ipsos devores,
 Noli imputare vanum beneficium mihi:
 Atque ita locutus, improbam lero dedit.
 Hoc in se dictum debent illi agnoscere,
 Quorum privata servit utilitas sibi.
 Et meritum inane jactant imprudentibus.

FABULA XXIII.

Canis, Fidelis.

Repente liberalis, stultis gratus est;
 Verum peritis irritos tendit dolos.

Nocturnus cū Fur panem misisset cani,
 Objecto tentans an cibo posset capi:
 Heus, inquit, linguam vis meam præcludere;
 Ne latrem pro re Domini: multum falleris.
 Namq; ista subita me iubet benignitas,
 Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

FABULA XXIV.

Rana, Rupta, & Bos

INops, potentem dum vult imitari, perit.
 In prato quodam Rana conspexit Bovem,
 Et tacta invidiâ tantæ magnitudinis,
 Rugosam inflavit pellem: tum natos suos
 Interrogavit an Bove esset latior?
 Illi negarunt. Rursus intendit cutem
 Majore nisu, & simili quesivit modo
 Quis major esset; illi dixerunt, Bovem.
 Novissimè indignata, dum vult validius
 Inflare sese, rupto jacuit corpore.

FABULA XXV.

Canis & Crocodilus

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
 Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
 Canes, currentes bibere in Nilo flumine,
 A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.
 Igitur ut currens bibere cœpisset Canis,
 Sic Crocodilus: quamlibet lambe otio,
 Accede, pota leniter; noli dolos,
 Inquit vereri. At ille: Facerem meherecule;
 Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

FABULA XXVI.

Vulpes & Ciconia.

Nulli nocendum: siquis vero læserit;
 Multandum simili jure, fabella admonet.

Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
 Prior in vitasse, & ei liquidam in patinâ *brevi*
 Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
 Gustare esuriens potuerit Ciconiâ.
 Quæ vulpem cum revocasset, intrito cibo.
 Plenam lagenam posuit; huic rostrum inserens
 Satiatur ipsa & torquet convivam fame.
 Quæ cùm lagenæ collum frustra lamberet;
 Peregrinam sit locutam volucrem accepimus;
 Sua quisq; exempla debet æquo animo pati.

FABVLA XXVII.

Canis, Thesaurus, & Vulturius.

HÆc res avaris esse conveniens potest.
 Et qui humiles nati, dici locupletes student.
 Humana effodiens ossa Thesaurum Canis
 Invenit: &, violavit quia manes Deos,
 Injecta est illi divitiarum cupiditas,
 Pœnas ut sanctæ religioni penderet.
 Itaq; aurum dum custodit oblitus cibi,
 Fame est consumptus: quem stans Vulturius super
 Fertur locutus: O canis merito jaces,
 Qui concupisti subito regales opes,
 Trivio conceptus, & educatus stercore.

FABVLA XXVIII

Vulpes, & Aquilâ.

Quamvis sublimes, debent humiles metuere;
 Vindicta docili quia patet solertix.
 Vulpinoꝝ catulos Aquilâ quondam sustulit,
 Nidoq; posuit pullis, escam ut carperent.
 Hanc persecuta mater, orare incipit,
 Ne tantum miseræ luctum importaret: sibi,
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.
 Vulpes ab a:â rapuit ardentem facem,

Totam-

Totamq; flammis arborem circumdedit,
 Hosti colorem damno miscens sanguinis
 Aquila, ut periculo mortis eriperet suos.
 Ir columes natos supplexit vulpi tradidit.

FABULA XXIX.

Asinus irridens Aprum.

Plerunq; stulti, risum dum captant levem,
 Gravi distringunt alios contumeliâ,
 Et sibi nocivum concitant periculum.

Asellus, Apro cum fuisset obvius,
 Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat
 Officium, & quærit, cur sic mentiri velit.
 Asinus demissis pedibus; Si similem negas,
 Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.
 Aper cum vellet facere generosum; impetum,
 Repressit iram; & Facilis vindicta est mihi;
 Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

FABULA XXX

Rana metuentes Taurorum praelia.

Humiles laborant, ubi potentes diffident;
 Rana in palude pugnam Taurorum intuens;
 Heu quanta nobis instat perniciēs! ait.
 Interrogata ab aliâ cur hoc diceret,
 De principatu cum illi certarent gregis,
 Longēque ab illis degerent vitem Boves.
 Ratio esto se par, ait, ac diversum genus
 Expulsus regno nemoris qui profugerit,
 Paludis in secreta veniet latibula,
 Et proculcatas obteret duro pede?
 Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

FABULA XXXI.

Milvius et Columbae.

Qui se committit homini tantum improbo
 Auxilia dum requirit, exitum invenit.
 Columbae, saepe cum fugissent Milvium,
 Et celeritate pennae vitassent necem,
 Consilium raptor vertit in fallaciam,
 Et genus inerme tali decepit dolo:
 Quare sollicitum potius zelum ducitis,
 Quam regem me creatis, isto sedere,
 Qui vos ab omni tutas praestem injuriâ?
 Illae credentes tradunt sese Milvio;
 Qui regnum adeptus coepit vesci singulas,
 Et exercere imperium saevis unguibus.
 Tunc de reliquis una: Merito plectimur.

LIB. II.

LIBER II.

AUCTOR.

Prologus

EXemplis continetur Æsopi genus,
 Nec aliud quicquam per fabellas queritur
 Quam corrigatur error ut mortalium
 Acuatq; sese diligens industria.
 Quicumq; fuerit ergo narrandi locus,
 Dum capiat aurem & seruet propositum suum,
 Re commendatur non auctoris nomine.
 Equidem omni curâ morem servabo Senis:
 Sed si libuerit aliquid interponere
 Dictorum, sensus ut delectet varietas;
 Bonas in partes, Lector, accipias velim.
 Ita si rependet illi brevis gratiam,
 Cujus verbosa ne sit commentatio.

FABULA I.

Juvenus, Leo, & Prædator.

Atende cur negare cupidis debeas.
 Modestis etiam offerre quod non petierint.
 Super Juvenem stabat dejectum Leo:
 Prædator intrevênit partem postulans:
 Darem, inquit, nisi soleres per te sumere:
 Et improbum rejecit. Forte innoxius
 Viator est deductus in eundem locum,
 Ferôq; viso rettulit retro pedem.
 Cui placidus ille, Non est quod timeas, ait,
 Et quæ debetur pars tuæ modestiæ,
 Audacter tolle; tunc diviso tergore;
 Silvas petivit. Domini ut accessum daret.

Exemplum egregium prorsus & laudabile!
Verum, est aviditas dives, & pauper pudor.

FABULA II.

Anus diligens Juvenem, item Puella.

A Fœminis utrunq; ; spoliari viros
Ament, amentur, nempe exemplis discimus.
Ætatis mediæ cuidam mulier non rudis
Tegebat annos celans elegantia.
Animosq; ejusdem pulcra juvenis ceperat
Ambæ videri dum volunt illi pares
Capillos homini legere cœpère invicem.
Qui se putarat pingi cura mulierum.
Calvus repente factus est. Nam funditus
Canos puella' nigros anus evellerat-

FABULA III.

Æsopus ad quendam de successu improborum.

L Aceratus quidam mortu vehementis Canis,
Tinctum cruore panem immisit malefico,
Audierat esse quod remedium vulneris,
Tunc sic Æsopus : Noli coram pluribus
Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
Cum scierint esse tale culpæ præmium.
Successus improborum plures allicit.

FABULA IV.

Aquila, Feles, & Aper.

A Quila in sublimi quercu nidum fecerat :
Feles, cavernam nata ; in media pepererat.
Sus, nemoris cultrix foetum ad imam posuerat.
Tum fortuitum feles contubernium
Fraude & scelestâ sic everit malitia.
Ad nidum scandit volucris : Pernicies, ait,
Tibi paratur, forsân & miseræ mihi.
Nam fodere terram quod vides quotidie

Aprum

Aprum insidiosum, quercum vult evertere,
 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat :
 Terrore effuso & perturbatis sensibus
 Derepit ad cubile setosæ suis ;
 Magno, inquit, in periculo sunt nati tui,
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi.
 Hunc quoq; timore postquam complevit locum,
 Dolosa toro condidit sese cavo.
 Inde evagata noctu suspensæ pede,
 Ubi escâ se replevit & prolem tuam,
 Pavorem simulans prospicit toto die.
 Ruinam metuens Aquila ramis desider :
 Aper rapinam vitans non prodit foras.
 Quid multa ? inediâ sunt consumpti cum suis,
 Felisq; catulis largam præbuerunt dapem.
 Quantum homo bilinguis sæpe concinnet mali,
 Documentum habere stulta credulitas potest,

FABULA V.

Tib. Cæsar ad Atriensem.

Est Ardelionum quædam Romæ natio
 Trepidè concursans occupata in otio,
 Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
 Sibi molesta & aliis odiosissima.
 Hunc emendare, si tamen possum, volo,
 Verâ fabellâ : est operæ pretium attendere.

Cæsar Tiberius cum petens Neapolim
 In Misenensem villam venisset suam ;
 Quæ monte summo posita Luculli manu
 Prospektat Siculum, & prospicit Tuscum mare :
 Ex alticinctis, unus Atrienfibus
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat desticta, cirris dependentibus :
 Perambulante læta domino viridia,
 Alveolo cœpit linteo conspargere

Humum æstuantem, iactans officium comēs.
 Sed derideretur. Inde notis flexibus
 Præcurrit illum in Xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Cæsar remq; intelligit.
 Id ut puravit esse nescio quid boni:
Heus, inquit Dominus ille vero adfilit
 Donationis alacer certæ gaudio
 Tum sic locuta est tanti majestas Ducis.
Non multum egisti, & opera nequicquam perit,
Multo majoris alape mecum vaneunt.

FABULA VI.

Aquila & Cornix.

Contra potentes nemo est munitus satis.
 Si vero accessit consiliator maleficus,
 Vis & nequitia quicquid oppugnant, ruit,
 Aquila in sublime sustulit testudinem:
 Quæ cum abdideret corneâ corpus domo,
 Nec ullo pacto lædi posset condita,
 Venit per auras Cornix, & propter volans:
 Opimam sanè prædam rapuisti unguibus.
 Sed nisi monstrâro quid sit faciundum tibi,
 Gravi nequicquam te lassabis pondere.
 Promissa parte, suader ut scopulum super
 Altis ab astris duram illidat corticem,
 Quâ comminuatâ facilè vescatur cibo.
 Inducta verbis Aquila monitis paruit.
 Simul & magistræ large divisit dapem.
 Sic tuta quæ naturæ fuerat munere
 Impar duabus occidit tristi nece.

FABULA VII.

Muli duo & vefiores.

Mulli gravati sarcinis ibant duo;
 Unus ferebat fiscos cum pecuniâ

Alter

Alter tumentes multo saccos hordeo.
 Ille onere dives, celsâ cervice eminens
 Clarumq; collo jactans tintinnabulum,
 Cones quieto squiritur & placido gradu.
 Subitò latrones ex insidiis advolant,
 Interq; cædem ferro Mulum conitant
 Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
 Spoliatus igitur casus cum fleret suos
 Equidem inquit alter me contemptum gaudeo
 Nam nil amisi, nec sum læsus vulnere.

Hoc argumento tuta est hominum tenuitas,
 Magnæ periculo sunt opes obnoxie.

FABULA VIII

Cervus ad Boves

Cervus nemorosus exeatat latibalis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bovili condidit
 Hic bos latenti: Quidnam voluisti tibi,
 Infelix ultro qui ad necem cucurreris.
 Hominumq; tecto spiritum commiseris?
 At ille supplex: Vos modò, inquit, parcite;
 Occasione rursus erumpam datâ.
 Spatium diei noctis excipiunt vices;
 Frondem bubulcus adfert nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici;
 Nemo animadverit. Transiit etiam villicus;
 Nec ille quicquam sentit. Tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere cœpit gratias,
 Hospitium adverso quod præstiterint tempore.
 Respondit unus: Salvum te cupimus quidem;
 Sed ille qui oculos centum habet si venerit,
 Magno in periculo vita vertetur. tua.
 Hæc inter, ipse Dominus à cœnâ redit:
 Et quia corruptos viderat nuper boves,

Accedit

Accedit ad præsepe : Cur frondis parum est ?
 Stramenta desunt ? tollere hæc aranea,
 Quantum est laboris ? dum scrutatur singula,
 Cervi quoq; alta est conspiciat cornua,
 Quem convocatâ jubet occidi familia,
 Prædâq; tollit. Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis,

AUCTOR.

Æsopo ingentem statuam posuere Attici
 Servumq; collocarunt æterna in basi;
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

* * *

Quoniam occuparat alter ne primus forem
 Ne solus esset, studui, quod supersuit
 Nec hæc invidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,
 Plures habebit quos opponat Græciæ.
 Si livor obrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures pervenit tuas,
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submover felicitas;
 Sin autem ab illis doctus occurrit labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit.
 Nec quicquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Donec fortunam criminis pudeat sui.

LIBER. III.

Phædrus ad Eurychum.

PHædri libellos legere si desideras,
Vaces oportet, Euryche, à negotiis,
Ut liber animus sentiat vim carminis.
Verùm, inquis, tanti non est ingenium tuum,
Momentum ut horæ pereat officii mei.
Non ergo causa est manibus id tangi tuis
Quod occupatis auribus non convenit,
Forrâsse dices: aliquæ venient feriæ
Quæ me soluto pectore ad studium vocent.
Legesne, quæso potius viles næcias
Impendas curam quam rei domesticæ,
Reddas amicis tempora, uxori vaces,
Animum relaxes, otium des corpori,
Ute adsueta fortius præstes vicem?
Mutandum tibi propositum est, & vitæ genus,
Intrare si musarum limen cogitas.
Ego, quem Pierio mater enixa est iugo
In quo Tonanti sancta Mnemosyne Jovi
Fecunda novies Artium peperit chorum,
Quamvis in ipsâ natus sim penè scholâ,
Curamq; Habendi penitus corde eraserim,
Et laude invitâ in hanc vitam incubuerim,
Fastidiose, tamen in Coetum recipior.
Quid credis illi accidere qui magnas opes
Exaggerare quærit omni vigiliâ,
Docto labori dulce præponens lucrum?
Sed jam *quæcumque fuerit* (ut dixit Si non
Ad regem cùm Dardania perductus foret)

Librum exarabo tertium Æsopi stylo
Honori & meritis dedicans illum tuis:
Quem si legis, lætabor: sin autem minus
Habebunt certè quo se oblectent posterì.
Nunc Fabularum cur sit inventum genus,
Brevi docebo. servitus obnoxia
Quia, quæ volebat, non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamq; fictis elusit jocis.
Ego illius porrò semitâ feciviam,
Et congitaui plura quàm reliquerat
In calamitatem deligens quædam meam
Quod si accusator alius Sejano foret,
Si testis alius, iudex alius denique
Dignum faterer esse me tantis malis,
Nec his dolorem delinirem remediis.
Suspicionem si quis errabit suâ,
Et rapiet ad se quod erat commune omnium,
Stultè nudabit animi conscientiam
Huic excusatum me velim nihilominus.
Neq; enim notare singulos mens est mihi,
Verum ipsam vitam & mores hominum ostendere.
Rem me professum dicet fors aliquis gravem:
Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scythæ
Æternam famam condere ingenio suo:
Ego literatæ qui sum propior Græciæ
Cur somno inerti deseram patriæ decus?
Threïssa cum gens numeret auctores suos,
Linoq; Apollo sit parens, Musa Orpheo
Qui saxa cantu movit, & domuit feras,
Erebiq; tenuit imperus dulci morâ,
Ergo hinc abesto livor, ne frustra gemas
Quoniam mihi solempnis debetur gloria.
Induxi te ad legendum: sincerum mihi
Candore noto reddas iudicium peto,

FABULA I.

Anus ad epotam amphoram.

ANus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falernâ fece & testâ nobili
Odorem quæ jucundum latè spargeret:
Hunc postquam totis avida traxit naribus:
O suavis anima, qualem te dicam bonam
Ante hac fuisse, tales cùm sint reliquæ?
Hoc quò pertineat dicet qui me noverit.

FABULA II.

Panthera & Pastores.

SOlet à despectis par referri gratia.
Panthera imprudens olim in foveam decidit.
Vidère agrestes: alii fustes congerunt,
Alii onerant saxis: quidam contrâ miseriti,
Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,
Misère panem ut sustineret spiritum.
Nox inscuta est, abeunt securi domum,
Quasi inventuri mortuam postridie.
At illa vires ut refecit languidas,
Veloci saltu foveâ sese liberat
Et in cubili concito properat gradu.
Paucis diebus interpositis, provolat,
Pecus trucidat ipsos pastores necat,
Et cuncta vastans sævit irato imperu.
Tum sibi timentes, qui feræ pepercerant,
Damnum haud recusant, tantùm pro vitâ rogant,
At illa, Memini qui me saxo petierint,
Quis panem dederit: Vos timere abssistite,
Illis revertor hostis qui me læserant.

FABULA III.

Æsopus & Rusticus.

VSu peritus hariolō velocior
 Vulgo esse ferrur: causa sed non dicitur,
 Nōrescet, quæ nunc primum fabellā meā.
 Habenti cuidam pecora pepererunt oves
 Agnos humano capite monstro exterritus
 Ad consulendos currit mærens hariolos.
 Hic, pertinere ad Domini respondit capat,
 Et averrendum victimā periculum:
 Ille autem affirmat conjugem esse adulteram,
 Et insitivos significari liberos
 Sed expiari posse majori hostiā.
 Quid multa: variis dissident sententiis
 Hominiſq; curam cūra maiore aggravant.
 Æsopus ibi stans, naris emunctæ Senex,
 Natura nunquam verba cui potuit dare:
 Si procurare vis ostentum, Rustice,
 Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

FABULA IV.

Lanius & Simius

PEndere ad Lanium quidam vidit Simium
 Inter reliquas merces atq; obsonia:
 Quæſivit quidnam ſaperet, tum Lanius jocans
 Quale, inquit, caput eſt. talis præſtatur ſapor.
 Ridicule magis hoc dictum quàm verè aſtimo,
 Quando & formoſos ſæpe invēni peſſimos,
 Et turpi facie multos cognovi optimos.

FABULA V.

Æsopus & Petulans

Successus ad perniciem multos devocat.
 Æſopo quidam petulans lapidem impegerat.
 Tanto,

Tanto, inquit, melior. assem deinde illi dedit:
 Sic persecutus, plus non habeo mehercule:
 Sed unde accipere possis monstrabo tibi.
 Venit ecce dives & potens: huic similiter
 Impinge lapidem, & dignum accipies præmium
 Persuatus ille fecit quod monitus fuit
 Sed spes fefellit impudentem audaciam,
 Comprehensus namque; poenas persolvit cruce.

FABULA VI.

Musca & Mula,

Musca in temone sedit & Mulam increpans
 Quam tarda es, inquit: non vis citius progredi?
 Vide ne dolore collum compungam tibi.
 Respondit illa: Verbis non moveor tuis,
 Sed istum timeo sella qui prima sedens
 Jugum flagello temperat lento meum,
 Et lora franis continet spumantibus.
 Quapropter aufer frivolum insolentiam:
 Nam ubi tricandum est, & ubi currendum est scio.
 Hac derideri fabula merito potest.
 Qui sine virtute vanas exercet minas.

FABULA VII.

Lupus. ad Canem.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquat.
 Cani perpasso macie confectus Lupus
 Forte occurrit: salutantes dein invicem
 Ut restiterunt: unde sic, quæso, nites?
 Aut quo cibo fecisti tantum corporis?
 Ego, qui sum longè fortior, pereo fame.
 Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi
 Præstare Domino si par officium potes.
 Quod, inquit ille. Custos ut sis liminis,
 Aturibus tuearis & noctu domum.
 Ego verò sum paratus, nunc patior nives

Ambre^q; in filvis asperam vitam trahens.
 Quanto est facilius mihi sub tecto vivere
 Et otiosum largo satiari cibo?
 Veni ergo mecum, dum procedunt, aspicit
 Lupus à catenâ collum detritum Canis.
 Unde hoc, amice? nihil est. dic quæso, tamen.
 Quia videor acer, alligant me interdium,
 Luce ut quiescam, & vigilem nox, cum venerit.
 Crepusculo solutus qua visum est, vagor,
 Adfertur ultro panis, de mensa sua
 Dat ossa Dominus frustra jactat familia,
 Et quod fastidit quisq; pulmentarium
 Sic sine labore venter impletur meus.
 Age, si coire est animus, est licentia.
 Non planè est, inquit. Fruere quæ laudas, Canis;
 Regnare nolo, liber ut non sim mihi,

FABULA VIII.

Soror ad Fratrem.

PRæcepto monitus sæpe te considera.
 Habebat quidam filiam turpissimam
 Idemq; insigni & pulchra facie filium
 Hi speculum in cathedra matris ut positum fuit,
 Pueriliter ludente forte inspexerant.
 Hic se formosum jactat, illa irascitur,
 Nec gloriantis sustinet fratris jocos.
 Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam,
 Ergo ad patrem decurrit læsura in vicem
 Magnaq; invidia criminatur filium.
 Vir natus quod rem foëminarum tetigerit
 Amplexu. ille utrumque, & carpens oscula,
 Dulcemq; in ambos caritatem partiens,
 Quotidie, inquit, speculo vos uti volo,
 Tu formam ne corrumpas nequitiaë mali :
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

Fab.

FABULA IX.

Socrates de Amicis

Vulgare amici nomen, sed est fides.
 Cùm parvas ædes sibi fundasset Socrates
 (Cujus non fugio mortem, si famam assequor;
 Et cedo invidiæ, dum modo absolvar enim)
 E populo sic nescio quis, ut fieri solet.
 Quælo, tam angustam talis Vir ponis domum?
 Utinam inquit, veris hanc amicis impleam.

FABULA X.

Poeta de Credere & non Credere.

Periculosum est Credere, & non Credere.
 Utriusq; exemplum breviter exponam rei.
 Hippolites obiit, quia novercæ creditum est.
 Cassandra quia non creditum, ruit Ilium.
 Ergo exploranda est veritas multum prius.
 Quam stulta pravè judicet sententia,
 Sed fabulosa ne vetustate elevem.
 Narrabo tibi memoriâ quod factum est meâ.

Maritus quidam cùm diligeret conjugem,
 Toga'mq; puram jam pararet filio,
 Seductus in secretum à liberto suo
 Sperante hæredem se fecisse proximum,
 Qui dum de puero multa mentitus foret,
 Et plura de flagitiis castæ mulieris,
 Adjecit id, quod sentiebat maximè
 Doliturum amanti, ventitare adulcerum.
 Stuprèq; turpi pollui famam domûs.
 Incensus ille falso uxoris crimine,
 Simulavit iter ad villam clâmq; in oppido
 Subsedit: deinde noctu subitò januam
 Intravit rectâ cubiculum uxoris petens;
 In quo dormire mater natum jusserrat
 Etatem adultam servans diligentius,

C

Dum

Dum quærunt lumen, dum concursant familia,
Ira furentis impetum non sustinens
Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput,
Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit;
Nihil respiciens dum dolorem vindicet.
Lucerna adlatâ, simul aspexit filium,
Sanctamq; uxorem dormientem cubiculo,
Sopita primo quæ nil somno senserat;
Repræsentavit in se pœnam facinoris,
Et ferro incubuit quod credulitas strinxerat.
Accusatores postularunt mulierem,
Romanq; pertraxerunt ad Centum-Viros.
Maligna insontem deprimit suspicio
Quod bona possideat: stant patroni fortiter
Causam tuentes innocentis scœminæ
A Divo Augusto tunc petiêre iudices
Ut adjuvaret juris-jurandi fidem,
Quod ipsos error implicuisset criminis
Qui postquam tenabras dispulit calumniæ,
Certumq; fontem veritatis repperit.
Luat, inquit, pœnas causa libertus mali.
Nâmq; orbam nato simul & privatam viro
Miserandam potius quam damnandam existimo.
Quod si damnanda perscrutatus crimina
Pater-familias esset si mendacium
Subtiliter limâset a radicibus
Non evertisset scelere funesto domum.
Nil spernat auris nec tamen credat statim;
Quandoquidē & illi peccant quos minimē pures:
Et qui non peccant impugnantur fraudibus.
Hoc ammonere simplices etiam potest,
Opiniones alterius ut quis ponderet
Ambitio namq; dissidens mortalium
Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.
Erit ille notus quem per te cognoveris.

Hæc

Hæc executus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus.

FABULA XI.

Eunuchus ad improbum

Eunuchus litigabat cum quodam improbo,
Qui super obscœna dicta & petulans jurgium,
Damnum insectatus est amissi corporis.
En ! ait, hoc unum est cur laborem validius,
Integritatis testes quia desunt mihi.
Sed quid Fortunæ, stulte, delictum arguis ?
Id demum est homini turpe quod meruit pati.

FABULA XII

Pullus ad margaritam.

In sterquilinio pullus gallinaceus
Dum querit escam margaritam repperit
Jaces indigno quanta res, inquit, loco !
Hoc si quis pretii cupidus vidisset tui
Olim redisses ad splendorem maximum :
Ego qui te invēni, potior cui multo est cibus,
Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes ;
Hoc illis narra qui me non intelligunt.

FABULA XIII.

Apes & Fuci, Vespâ judice.

Apes in altâ quereu fecerant favos ;
Hos fuci inertes esse dicebant suos
Lis ad forum deducta est Vespâ judice ;
Quæ, genus utrumq ; nôsset cum pulcherrimè
Legem duobus hanc proposuit partibu :
Non inconvenien corpus, & par est color,
In dubium plane res ut merito venerit.
Sed ne religio peccet imprudens mea,
Alveos accipite & Ceris opus in fundite,
Ut ex sapore mellis, & formâ favi.

De quīs nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit,
 Quapropter Apibus fructum restituo suum.
 Hanc præterissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem,

FABULA X.V.

De Lusu & Severitate.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticum
 Æsopum nucibus cum vidisset, restitit,
 Et quasi delirum risit : Quod sensit simul
 Derisor potius quam deridendus Senex,
 Arcum retentum posuit in mediâ viâ :
 Heus, inquit, sapiens expedi quid fecerim.
 Concurrit populus Ille se torquet diu
 Nec questionis posite causam intelligit,
 Novissimè succumbis. Tum victor Sophus
 Cito rumpes arcum semper si tensum habueris,
 At si laxâris, cum voles erit utilis.
 Sic lusus animo debent aliquando dari,
 Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

FABULA XV.

Canis ad Agnum.

Inter capellas Agno balanti Canis,
 Stulte, inquit erras; non est hæc mater tua :
 Ovesq; segregatas ostendit procul.
 Non illam quæ ro quæ cum libitum est, concipit :
 Dein portat onus ignotum certis mensibus,
 Novissimè prolapsam effundit sarcinam :
 Verum illam quæ me nutrit, ad moto ubere,
 Fraudatq; natos lacte, ne desit mihi.
 Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est
 Unde illa scivit niger an albus nasceret ?

Age porro, scisset : cum crearer masculus,
 Beneficium magnum sanè natali dedi,
 Ut expectarem lanium in horas singulas.
 Cujus potestas nulla in gignendo fuit.
 Cur hâc sit potior quæ jacentis miserrita est
 Dulcèmq; sponte præstat benevolentiam?
 Facit parentes bonitas, non necessitas.

His demonstrare voluit auctor versibus,
 Obfistere homines legibus, meritis capi.

FABULA XVI.

Cicada & Noctua:

Humanitati qui se non accommodat
 Plerunq; poenas oppetit superbiæ.
 Cicada acerbum noctuæ convicium
 Faciebat solitæ victum in tenebris quærere,
 Cavóque ramo capere somnum interdiu.
 Rogata est ut taceret; multo validius
 Clamare cæpit : rursus admotâ prece
 Accensa magis est Noctua, ut vidit sibi
 Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
 Hâc est aggressa garrulam fallaciâ :
 Dormire quia me non sinunt cantus tui,
 Sonare citharâ quos putes Apollinis,
 Potare est animus nectar quod Pallas mihi
 Nuper donavit : si non fastidis, veni;
 Unâ bibamus : illa, quæ ardebat fici,
 Simul cognovit vocem laudari suam,
 Cupidè advolavit noctua egressa è cavo
 Trepidantem consecrata est, & leto dedit.
 Sic viva quod negârat, tribuit mortua.

FABULA XVII.

Arbores in Deorum tutelâ.

Olim quas vellent esse in tutelâ suâ.
 Divi legerunt arbores; quercus Jovi,

Et

Et myrtus Veneri placuit Phæbo laurea,
 Pinus Cybelæ, populus celsa Herculi.
 Minerva, admirans quare steriles sumerent,
 Interrogavit: Causam dixit Jupiter;
 Honorem fructune videantur vendere
 At mehercule narrabit quod quis voluerit,
 Oliva nobis propter fructum est gravior.
 Tunc si Deorum genitor atq; hominum sator
 O nata, merito sapiens dicere omnibus:
 Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
 Nihil agere quod non profit, fabella admonet.

FABULA XVIII

Pavo ad Junonem de voce suâ

Pavo ad Junonem venit, indigne ferens
 Cantus luscini quod sibi non tribuerit:
 Illam esse cunctis avibus admirabilem,
 Se derideri simul ac vocem miserit.
 Tunc consolandi gratiâ dixit Dea,
 Sed formâ vincis, vincis magnitudine,
 Nitor smaragdi collo præfulget tuo
 Pictisq; plumis gemmeam caudam explicas.
 Quo mi, inquit, mutam speciem si vincor sono?
 Fatorum arbitrio vobis sunt partes datæ:
 Tibi forma, vires aquilæ, luscini melos
 Augurium corvo, læva cornici omina
 Omnes quæ propriis sunt contentæ dotibus.
 Noli affectare quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad querelam recidat.

Æsopus respondet Garrulo.

Æsopus Domino solus cum esset familia
 Larare coenam jussus est maturius.
 Ignem ergo quærens aliquot lustravit domos
 Tandemq; invenit ubi lucernam accenderet:

Tum circumeunti fuerat quod iter longius
 Effecit brevius: Namq; recta per forum
 Cœpit redire; & quidam è tribû garrulus,
 Æsopæ, medio Sole quid cum lumine?
 Hominem, inquit, quæro; & abiit festinans domum.
 Hoc si molestus ille ad animum retulit
 Sensit profecto se hominem non visum Seni,
 intempestivè qui occupato adluserit.

FABULA XIX.

Asinus & Galli.

Quinatus est infelix, non vitam modò
 Tristem decurrit, verum post obitum quoque
 Persequitur illum dura fati miseria.

Galli Cybeles circum quæstus ducere
 Asinum solebant bajulantem sarcinas.
 Is cum labore & plagis esset mortuus,
 Detractâ pelle sibi fecerunt tympana.
 Rogati mōx à quodam delicio suo,
 Quodnam fecissent, hoc locuti sunt modo:
 Putabat se post mortem securum fore.
 Ecce! Aliæ plagæ congeruntur mortuo.

PHÆDRI,

*Augusti Caesaris Liberti, Fabularum
Æsopiarum,*

LIBER. IV.

Poeta.

IOculare tibi videtur, & sanè leve,
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus.
Sed diligenter intuerè has nœnias;
Quantam sub illis utilitatem reperies?
Non semper ea sunt quæ videntur; decipit
Frons prima multos: rara mens intelligit
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede existimer
Fabellam adjiciam de Mustelâ & Muribus.

FABULA I.

De Mustela. & Muribus.

Mustela cùm, annis & senectâ debilis,
Mures veloces non valebat adsequi:
Involvit se farina & obscuro loco
Abjecit negligenter. Mus escam putans,
Adsiluit, & compressus occubuit neci
Alter similiter deinde perit; & tertius
Aliquot venit post seclis rete-territus,
Qui sæpe laqueos & mulipula effugerat,
Proculq; insidias cernens hostis callidi,
Sic valeas; inquit, ut, farina es, quæ jaces.

Fab.

FABULA II.

De vulpe, & Vuâ.

Fame coacta vulpes alta in vinea
 Ulvam appetebat summis saliens viribus,
 Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
 Nondum matura est; nolo acerbam sumere.
 Qui, facere quæ non possunt, verbis elevant,
 Adscribere debent hoc exemplum sibi

FABULA III

Equus & Aper.

Equus sedare solitus qui fuerat firmus,
 Dum sese Aper volutat turbavit vadum;
 Hinc orta lis est: Sonipes iratus fero.
 Auxilium petit hominis: Quem dorso levans,
 Rediit ad hostem. Jactis hunc telis eques.
 Postquam interfecit, sic locutus traditur:
 Lætor tulisse auxilium me precibus tuis
 Nam predam cepi, & didici quam sis utilis.
 Atq; ita coegit franos invitum pari.
 Tum mæstus ille: Parvæ vindictam rei
 Dum quæro demens, servitutem reperi.
 Hæc iracundos admonebit fabula,
 Imp unè potius lædi, quam dedi alteri.

FABULA IV.

Poeta.

Plus esse in uno sæpe, quam in turbâ, boni,
 Narratione posteris tradam brevi.
 Quidam decedens tres reliquit filias,
 Unam formosam, & oculis venantem viros.
 At alteram lanificam, & frugi, rusticam:
 Devotam vino tertiam, & turpissimam:
 Harum autem matrem fecit hæredem senex
 Sub conditione., totam ut fortunam tribus

Æqualiter

Equaliter distribuat, sed tali modo
Ne data possideant, aut fruamur: Tum simul
Habere res defierint, quos acceperint,
Centena matri conferant sestertia
Athenas rumor implet, mater sedula
Turis peritos consulit. nemo exedit,
Quo pacto non possideant, quod fuerit datum,
Fruſtūmve. capiant, Deinde quæ tulerint nihil,
Quānam ratione conferant pecuniam.
Postquam consumpta est temporis longi mora,
Nec testamenti potuit sensus colligi,
Fidem advocavit iurē neglecto parens:
Seponit mœchæ vestem mundum muliebrem,
Levationem argenteam, Eunuchos glabros;
Lanificæ agellos, pecora, villam: operarios
Boves, jumenta, & instrumentum rusticum:
Potrici plenam antiquis apothecam cadis.
Domum politam, & delicatos hortulos.
Sic destinata dare cūm vellet, singulis
Et approbaret populus qui illis noverat;
Æsopus media subito in turbā constitit:
O si maneret condito sensus patri.
Quām graviter ferret quod Voluntatem suam
Interpretari non potuissent Attici!
Rogatus deinde solvit errorem omnium:
Domum & ornamenta cum venustis hortulis,
Et vina vetera date lanificæ rusticæ;
Vestem, uniones, pedissequas & cætera
Illi assignate, vitam quæ laxu trahit;
Agros, vites, & pecora cum pastoribus
Donate mœchæ; nulla poterit perpeti,
Ut moribus quid teneat alienum suis.
Deformis cultum vender, ut vinum paret;
Agros abjiciet mœchā, ut ornatum paret;
At illa gaudens pecore, & lanæ dedita,

Quācumq;

Quâcunq; summâ trader luxuriæ donum.
 Sic nulla possidebit quod fuerit datum,
 Et dictam matri conferent pecuniam,
 Ex pretio rerum quas vendiderint singulæ.
 Ita quod multorum fugit imprudentiam,
 Unius hominis reperit sollertia.

FABULA V.

Pugna Murium. & Mustelarum.

Cum victi Mures Mustelarum exercitu
 Historia quorum in tabernis pingitur)
 Fugerent, & arcas circumtrepidarent cavas;
 Ægre recepti, tamen evaserunt necem.
 Duces eorum qui capitibus cornua
 Suis ligârant, ut conspicuum in prælio
 Haberent signum, quod sequerentur milites,
 Hæserè in portis, suntq; capti ab hostibus.
 Quos immolatos, victor avidis dentibus
 Capacis alvi merfit Tartareo specu.

Quemcunq; populum tristis eventus premit,
 Periclitatur magnitudo Principum;
 Minuta plebes facili præsidio latet.

Phædrus.

Tu qui nasute scripta distringis mea.
 Et hoc jocorum legere fastidis genus,
 Parum libellum sustine patientiâ,
 Severitatem frontis dum placo tuæ,
 Et in cothurnis prodit Æsopus novis.
 Vinam nec unquam in Delii nemoris iugo
 Pinus bipenni concidisset Thebala!
 Nec ad professe mortis audacem viam,
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
 Irhospitalis prima quæ Ponti sinus

Patefecit

Patefecit, in perniciem; Graiūm, & Barbarūm!
Namq; & superbi luget Ætæ domus,
Et regna Pelia scelere Medea jacent;
Quæ saxum ingenium variis involvens modis,
Illic per artus fratris explicuit fugam;
Hic cede patris Peliadum infecit manus.
 Quid tibi videtur! Hoc quoq; insulsum est, ais,
 Falloq; dictum: Longè quia vetustior
 Ægea, Minos classe perdomuit freta,
 Justoq; vindicavit exemplo impetum.
 Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,
 Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?
 Noli molestus esse omnino literis,
 Majorem exhibeant ne tibi molestiam
 Hoc illis dictum est, qui stultitiam nauseant,
 Et, ut putentur sapere, cœlum vituperant.

FABULA VI.

Serpens ad fabrum Ferrarium

MOrdaciorem qui improbo dente adpetit,
 Hoc argumento se describi sentiat
 In officinam Fabri venit vipera,
 Hæc cum tentaret siqua res esset cibi,
 Limam momordit. Illa contra contumax:
 Quid me, inquit, stulta dente captas lædere,
 Omne adsuevi ferrum quæ corrodere?

FABULA VII.

Vulpes, & Caper.

Homo simul acvenit in magnum periculum,
 Effugium reperire alterius quærit malo.
 Cum decidisset Vulpes in puteum inscia,
 Et altiore clauderetur margine,
 Devenit Hircus sitiens in eundem locum:
 Simul rogavit esset an dulcis liquor,

Et

Et copiosus? Illa fraudem moliens;
 Descende, amice: tanta bonitas est aquæ,
 Voluptas ut satiari non possit mea:
 Immisit se Barbarus: Tum vulpecula
 Evasis puteo, nixa celsis cornibus,
 Hircamq; clauso liquit hærentem vado.

FABULA VIII.

De vitiis Hominum.

Peras imposuit Jupiter nobis duas.
 Propriis repletam vitiis post tergum dedit;
 Alienis ante pectus suspendit gravem.
 Hæc re videre nostra mala non possumus;
 Aliis, simul delinquant, censores sumus.

FABULA IX.

Fur & Lucerna.

Lucernam Fur accendit ex arâ Jovis,
 Ipsamq; compilavit ad lumen suum.
 Onustus qui sacrilegio cum discederet,
 Repente vocem sancta misit religio.
 Malorum quamvis ista fuerint munera,
 Mihiq; invisa ut non offendant subripi;
 Amen scelestæ, spiritu culpam lues
 Olim, cum adscriptus venerit pœnæ dies.
 Sed ne ignis noster facinori præluceat,
 Per quem verendos excolit pietas Deos,
 Vero esse tale luminis commercium.
 Itaq; hodie nec lucernam de flammâ Deûm,
 Nec de lucernâ fas est accendi sacrum.
 Quot res contineat hoc argumentum utiles,
 Non explicavit alius quam quiverit.
 Significat primò sæpe quos alueris
 Tibi inveniri maxime contrarios.
 Secundum ostendit, scelera non irâ Deûm,
 Fatorum dicto sed puniri tempore;

Novissimè interdicat, ne cum malefico
Usum bonus consociet ullius rei.

FABULA X.

Malas esse Divitias.

OPes, invisæ meritò sunt forti viro;
Quia dives arca veram laudem intercipit.
Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
Cum gratulantes persalutâssset Deos,
Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
Avertit oculos: Causam quæsit Pater.
Odi, inquit illum, quia malis amicus est
Simulq; objecto cuncta corrumpit lucro.

FABULA XI.

De Leone Regnante.

UTilius homini nihil est, quam rectè loqui.
Præbenda cunctis est quidem Sententia,
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.
Cum se ferarum Regem fecisset Leo,
Et æquitatis vellet laudem consequi,
A pristinâ deflexit consuetudine,
Atq; inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorrupta jura reddebat fide.

Cætera Desunt

FABULA

FABULA XII
Imperfecta & obscæna.

FABULA XIII.
Obscæna

FABULA XIV.
De Capreis Barbatis.

BArbam capella cum impetrâssæt à Jove,
Hirci mœrentes indignari cœperunt,
Quod dignitatem sceminæ quâssent suam.
Sinite, inquit, illas gloriâ vanâ frui,
Et usurpare vestræ ornatum muneris,
Pares dum non sint vestræ fortitudinis.

Hoc argumentum monet, ut sustineas, tibi
Habitum esse similes qui sunt virtute impares.

FABULA XV.
De Fortunis Hominum

CUm de Fortunis quidam quereretur suis,
Æsopus finxit, consolandi gratiâ
Vexata sævis navis tempestatibus
Inter vectorum lacrymas & mortis, metum;
Faciem ad serenam subito mutatâ die,
Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
Nimiâq; nautas hilaritate extollere;
Factus periclorum gubernator sophus;
Parcè gaudere oportet, & sensim queri,
Totam quia vicam miscet dolor, & gaudium.

FABULA XVI.
Canum Legari ad Jovem.

CAnes legatos olim misere ad Jovem,
Melioris vitæ tempus oratum suæ

⁂ sese abriperet hominum contumeliis,
Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,
Fimoq; turpi maximam explerent famem.
Profecti sunt legati non celeri pede
Dum naribus scrutantur escam in stercore
Citati non respondent: vix tandem invenit
Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
Tum verò vultum magni ut viderunt Jovis,
Totam timentes concacârunt Regiam.
Propulsi verò fustibus, vadunt foras:
Verat dimitti magnos illos Jupiter
Mirati sibi legatos non revertier,
Turpe æstimantes aliquid commissum à suis.
Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
Rumor legatos superiores prodidit:
Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
Odore canibus anum sed multo replent:
Mandant * dimittantur, statim
Adeunt: Rogantes, aditum continuo impertant.
Consedit Genitor tum Deorum maximus,
Quassâtq; fulmen, tremere cœpere omnia,
Canis (confusus subito quod fuerat fragor)
Repente odorem mixtum cum merdis cacant:
Reclamant omnes vindicandam injuriam.
Sic est locutus ante pœnam Jupiter.
Non est Legatos Regis non dimittere
Nec est difficile pœnas culpæ imponere;
Sed hoc feretis pro judicio premium:
Non veto dimitti: Verùm cruciari fame
Ne ventrem continere non possint suum.
Illi autem qui miserunt vos tam fustiles,
Nunquam carebunt hominis contumelia.
Ita nunc legatos expectantes posteros,
Novum venire cum videt, culum olfacit.

FABULA XVII.

Serpens, Misericordia nociva.

Malis qui fert auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam colubram sustulit,
 Sinuq; fovit, contra se ipse misericors
 Namq; ut refecta est, necuit hominum protinus
 Hanc alia cum rogaret causam facinori
 Respondit: Ne quis discat prodesse improbi.

FABULA XVIII.

Vulpes & Draco.

Ulpes cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitq; plures altius cuniculos;
 Pervēnit ad Draconis speluncam ultimam,
 Custodiebat qui thesauros abditos
 Hunc simul aspexit, oris imprudentiæ
 Des primū veniam: deinde, si pulchrè vides,
 Quā non conveniens aurum sit vitæ meæ,
 Respondeas clementer. Quem fructum capis
 Hoc ex labore, quodve tantum est præmium,
 Ut careas somno, & ævum in tenebris exigas?
 Nullum, inquit, ille: Verum hoc à summo mihi
 Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi,
 Nec ulli donas quicquam? Sic Fatis placit.
 Nolo irascaris libere si dixerō:
 Diis est iratis natus, qui est similis tibi.

In Avarum.

Abiturus illuc quò priores abierunt,
 Quid mente cæcā miserum torques spiritum?
 Tibi dico, Avaræ, gaudium herædis sui.
 Qui jure superas ipsum te fraudas cibo,
 Qui tristis audis musicum citharæ sonum,
 Quem tibi arum macerat jocunditas,

Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt.
 Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
 Cœlum fatigas sordido perjurio,
 Qui circumcidis omnem impensam funeris,
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

Phædrus.

Quid judicare cogitet livor modò,
 Licet dissimulet, pulchrè tamen intelligo,
 Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
 Æsopi dicet : Si quid minus adriserit,
 A me contendet fictum quovis pignore,
 Quem volo refelli jam nunc responso meo :
 Sive hoc ineptum. sive laudandum est opus,
 Invenit ille : Nostra perfecit manus.
 Sed exsequamur cœptum propositi ordinem.

FABULA XIX.

De Simonide.

Homo doctus in se semper divitias habet.
 Simonides qui scripsit eregium melos
 Quo paupertatem sustineret facilius,
 Circumire cœpit urbes Asiæ nobiles,
 Mercede acceptâ laudem victorum canens.
 Hoc genere quæstus postquam locuples factus est.
 Venire in patriam voluit cursu pelagio,
 (Eræ autem natus, ut aiunt in Ceo insulâ.)
 Ascendit navem : Quam tempestas horrida
 Simul & vetustas medio dissolvit mari.
 Hi zonas illi res pretiosas colligunt
 Subsidium vitæ. Quidam curiosior :
 Simonide, tu ex opibus nihil sumis tuis ?
 Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enarrant,
 Quia plures onere degravati perierant.
 Prædones adsunt ; rapiunt quod quisq; extulit ;

Nudos

Nudos relinquunt. Forte Clazomenæ propè
 Antiqua fuit urbs quam petierunt naufragi.
 Hic literarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui sæpe versus legerat
 Eratq; absentis admirator maximus.
 Sermone ab ipso cognitum cupidissimè
 Ad se recepit, veste nummis, familiâ
 Hominem exornavit: Ceteri tabulam suam
 Porgunt, rogantes victum Quos casu obuius
 Simonides, ut vidit; Dixi, inquit mea
 Mecum esse cuncta; vos, quod rapuistis, perit.

FABULA XX.

Mons Parturiens.

Mons parturibat gemitus immanis ciens,
 Eratq; in terris maxima expectatio;
 At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi,
 Qui magna cum minaris, extricas nihil.

FABULA XXI.

Formica & Musca.

Formica & Musca contendebant acriter,
 Quæ pluris esset: Musca sic cœpit prior;
 Conferre nostris tu potes te laudibus?
 Ubi immolatur, extra prægusto Deum:
 Moror inter aras, templa perlustro omnia;
 In capite Regis sedeo, cum visum est mihi
 Et matronarum casta delibo oscula:
 Laboro nihil atq; optimis rebus fruor.
 Quid horum simile tibi contingit, rustica?
 Est gloriosus sanè convictus Deum;
 Sed illi qui invitatur, non qui invisus est,
 Aras frequentas; nempe abigeris quò venis,
 Reges commemoras & matronarum oscula;
 Super etiam jactas, tegere quod debet pudor
 Nihil laboras; ideo cum opus est nil habes

Ego granum in hyemem cum studiose congero
 Te circa murum video pasci stercore.
 Aestate me laceffis: cum bruma est, files.
 Mori contractum cum te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem domus.
 Satis profecto rettudi superbiam.

Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibat solidum decus.

FABULA XXIII.

Poeta.

Quantum valerent inter homines literæ,
 Dixi superius: quantus nunc illis honos
 A superis sit tributus, tradam memoriæ.

Simonides, idem ille de quo rettuli,
 Victori laudem, quidam post ut scriberet,
 Certo condixit pretio: Secretum petit:
 Exigua cum frænaret materia impetum,
 Ussus Poeta, ut moris est, licentiâ,
 Atque interposuit gemina Lædæ sidera,
 Auctoritatem similis referens gloriæ:
 Opus adprobavit, sed mercedis tertiam
 Accepit partem. Dum reliquam posceret,
 Illi, inquit, reddent, quorum sunt laudes duæ.
 Verum ut ne iratum te dimissum sentiam.

Ad cœnam mihi promitte; cognatos volo
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi,
 Fraudatus quamvis, & dolens injuriâ
 Ne male dimissam gratiam corrumperet,
 Promisit; rediit horâ dictâ; recubuit.
 Splendebat hilare poculis convivium:
 Magno apparatu læta resonabat domus.
 Repente cum duo juvenes sparsi pulvere,
 Sudore multo defluentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam servulo

Mandant

Mandant ut ad se provocet Simonidem,
Illius interesse ne faciat moram.
Homo perturbatus exitat Simonidem :
Unum promorat vix pedem triclinio,
Ruina cameræ subito oppressit cæteros,
Nec ulli juvenes sunt reperti ad januam.
Ute est vulgatus ordo narratæ rei,
Omnes scierunt naminum præsentiam
Vati dedisse vitam mercedis loco.

Idem Poeta

Superfunt mihi quæ scribam, sed parco sciens.
Primum, esse ne tibi videor molestior,
Distinguit quem multarum rerum varietas :
Dein, si quis eadem forte conari velit
Habere ut possit aliquid operis residui ;
Quamvis materiæ tanta abundet copia
Labori faber ut desit, non fabro labor :
Brevitatis nostræ præmium ut reddas, peto,
Quod es pollicitus; exhibe vocis fidem.
Nam vita morti propior est cotidie,
Et hoc minus tui veniet ad me muneris.
Quò plus consumet temporis dilatio.
Si cito rem perages, usus fiet longior :
Fruar diutius si celerius cœpero.
Languentis ævi dum sunt aliqua reliquæ
Auxilio locus est : Olim senio debilem
Frustra adjuare bonitas niterur tua
Cum jam defierit esse beneficium utile,
Et mors vicina flagitabit debitum :
Stultum admove re tibi preces existima,
Proclivis ultro cum sit misericordia.
Sæpe impetravit veniam confessus reus ;
Quanto innocenti justius debet dari ;
Tuz prius sunt partes : aliorum dein :

Simili gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac iudicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum;
 Sed difficulter continetur spiritus,
 Integritatis qui sinceræ conscius,
 A noxiorum premitur insolentiis,
 Qui sint requiris? Apparebunt tempore,
 Ego quondam legi quam puer sententiam,
Palam mutire plebeio placulum est,
 Dum sanitas constabit, pulchre meminero.

Poeta ad Particulonem.

Cum destinâssem terminum operi statuere
 In hoc, ut aliis esset materiæ satis,
 Consilium tacito corde damnavi meum.
 Nam si quis talis etiam est tituli cupidior
 Quo pacto damnabit quod quidquam omiserim,
 Ut illud ipsum cupiam famæ tradere:
 Sua cuiq; cum sit animi cogitatio
 Colorq; proprius: ergo non levitas mihi
 Sed certa ratio causam scribendi dedit.
 Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
 Quas Æsopias, non Æsopi, nomino:
 Quasi pauca ostenderit, ego plures dissero,
 Usus vetusto genere; sed rebus novis,
 Quantum libellum dum vacivè perleges,
 Hunc obrectare si volet malignitas,
 Imitari dum non possit, abrectet licet.
 Mihi parva laus est, quòd tu, quòd similis tui
 Vestras in chartas verba transfertis mea,
 Dignumq; longâ judicatis memoriâ.
 Illiteratum plausum ne desidero.

PHÆDRI,

*Augusti Cæsaris Liberti, Fabularum
Æsopiarum,*

LIBER V.

Poeta.

ÆSopi nomen sic ubi interposuero,
Cui reddidi jam pridem quicquid debui,
Auctoritatis esse scito gratia:
Ite quidam artifices nostro faciunt seculo
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adscripserunt Praxitelem, suo
Trito Myronem argento. Fabulæ exaudiunt
Adeo fucata: Plus vetustis jam faver
Invidia mordax, quam bonis præsentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror:

FABULA I.

Demetrius Rex, & Menander Poeta.

Demetrius, qui dictus est Phaleræus:
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt,
FELICITER, Subclamant; ipsi principes
Illam osculantur quâ sunt oppressi manu,
Tacitè gementes tristem fortunæ vicem.
Quinetiam resides, & sequentes otium,
Ne defuisse noceat, reptant ultimi;
In quæis Menander nobilis comædiis;
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius.

Et admiratus fuerat ingenium viri,
 Unguento delibutus; vestitu affluens,
 Veniebat gressu delicato, & languido.
 Hunc ubi Tyrannus vidit extremo agmine,
 Quinam Cinædus ille in conspectu meo
 Audet venire? Responderunt proximi:
 Hic est Menander scriptor. Mutatus statim.

FABULA II.

Viatores & Latro.

ET vindicavit sese forti dexterâ,
 Latrone occiso. Timidus occurrit comes,
 Stringitq; gladium: Dein rejectâ pedulâ:
 Cedô, inquit, illum; jam curabo sentiat
 Quos attentaret. Tunc qui depugnaverat;
 Vellem istis verbis saltem adjuvisse modò
 Constantior fuisset, vera existimens
 Nunc conde ferrum: & linguam pariter futilem,
 Ut possiis alios ignorantes fallere.
 Ego qui sum expertus quantis fugias viribus,
 Scio quod virtuti non sit credendum tuæ.
 Illi assignari debet hæc narratio
 Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.

FABULA X.

Calvus, & Musca.

CALVI momordit musca nudatum caput:
 Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gravem
 Tunc illa irridens: Punctum volucris parvulæ
 Voluisti morte ulcisci, quid facies tibi,

Injuriæ

Injuriæ eam qui addideris contumeliâ?

Respondit: Mecum faciliè redeo in gratiam.

Quia non fuisse mentem lædendi scio:

Sed te, contempti generis animal improbum,

Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,

Optem necare, vel majore incommodo.

Hoc argumentum, veniam magis dari docet,

Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens,

Illum esse quâvis pœnâ dignum judico.

FABULA IV.

Afini & Porcelli

Quidam immolâset verrem cum sancto Herculi,

Cui pro salute votum debebat suâ,

Asello jussit reliquias poni hordei.

Quas aspernatus ille, sic locutus est:

Tuum libenter prorsus adpeterem cibum,

Nisi, qui nutritus eo esset, jugulatus foret.

Hujus respectu fabulæ deterritus

Periculosum semper reputavi lucrum.

Sed dicis: qui rapuere divitias, habent.

Numeremus, agedum, qui deprensi perierint.

Majorem turbam punitorum reperies.

Paucis temeritas est bono, multis malo.

FABULA V

Scurra, Rusticus

Pravo favore labi mortales solent

Et præ judicio dum stant erroris sui.

Ad pœnitendum rebus manifestis agis.

Facturus ludos quidam dives nobilis,

Proposito cunctos invitavit præmio,

Quam quisq; posset ut novitatem ostenderet.

Venere artifices laudis ad certamina

Quos inter scurra notus urbano sale

Habere dixit se genus spectaculi

Quod

Quod in theatro nunquam prolatum foret.
 Dispersus rumor civitatem concitat :
 Paulo antè vacua turbam deficiunt loca.
 In scena vero postquam solus constitit,
 Sine apparatu, nullis adiutoribus
 Silentium ipsa fecit expectatio.
 Illi in sinum repente demisit caput,
 Et sic porcelli vocem est imitatus suus,
 Verum ut subesse pallio contenderent,
 Et excuti juberent : Quo facto, simul
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus.
 Hominemq; plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus : Non mehercule
 Me vincet inquit; & statim professus est,
 Idem facturum melius se postridie.
 Fit turba major : Jam favor mentes tenet
 Et derisuri, non spectaturi sedent.
 Uterq; prodit. Scurra digrunnit prior,
 Moverq; plausus, & clamores suscitatur,
 Tunc simulat sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet,
 Sed, in priore quia nil compererant, latens
 Pervellit aurem verò quem celaverat.
 Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
 Adclamat populus : Scurram multo similis
 Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras,
 At ille profert ipsum porcellum è sinu,
 Turpemq; aperto pignore errorem probans;
 En hic declarat, quales fitis iudices !

Poeta ad Particulonem.

Adhuc supersunt multa quæ possim loqui,
 Et copiosa abundat rerum varietas :
 Sed temperata suavis sunt argutiæ,
 Immodica offendunt. Quare, vir sanctissime,
 Particulo

Particula, nomen chartis victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis
Si non ingenium, certe brevitatem adproba,
Quæ commendari tanto debet iustius,
Quanto Poetæ sunt molesti validiùs.

FABULA VI.

Calvus, & quidam pilis defectus.

INvenit calvus forte in trivio pectinem;
Accessit alter æquè defectus pilis,
HEIA, inquit, COMMUNE Quodcunq; est LUCRI
Ostendit ille prædam, & adjecit simul
Superùm voluntas favit, sed fato invido:
Carbonem ut aiunt, pro thesauro invenimus.
Quem spes delusit huic querela convenit.

FABULA VII.

Prociæ Tibicen.

UBianus animus aura captus frivolâ.
Abripuit insolentem sibi fiduciam,
Facile ad derisum stulta levitas ducitur.
Princeps Tibicen notior paulo fuit,
Operam Bathyllo solitus in scenâ dare.
Is forte ludis, non satis memini quibus
Dum Pegma rapitur, concidit casu gravi
Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
Duas cum dextras maluisset perdere;
Inter manus sublatus, & multum gemens
Domum refertur. Allquot menses transeunt,
Ad sanitatem dum venit curatio
Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
Desiderari cœpit, cujus flatibus
Solebat excitari saltantis vigor
Erat facturus ludos quidam nobilis,
Et incipiebat ingredi princeps cum
Adducit pretio, precibus ut tantummodo

Ipso ludorum ostenderet sese die.
 Qui simul advēit, rumat de Tibicine
 Fremit in theatro: Quidam affirmant mortuum:
 Quidam in conspectum proditurum sine mora:
 Aulæo misso, devolutis tonitribus,
 Dii sunt locuti more translatitio.
 Tunc chorus ignotum more ducto canticum
 Imposuit, cuius hæc fuit sententia:
 LÆTARE INCOLUMIS, ROMA, SALVO PRINCIPE
 In plausus confurrectum est: Jactat basia
 Tibicen, gratulari fautores putat.
 Equester ordo stultum errorem intelliget,
 Magnòq; risu canticum reperti juber.
 Iteratur illud: Homo iners se in pulpito
 Totum prosternit: plaudit inludens eques:
 Rogare populus hunc coronam existimat.
 Ut vero cuneis notuit res omnibus;
 Princeps ligato crure, nivea fascia,
 Niveisq; tunicis, niveis etiam calceis,
 Superbiens honore divinæ domus,
 Ab universis capite est protrusus foras.

FABULA VIII.

Tempus.

Cur sic volucris pendens in novacula.
 Calvus. comasa fronte, nudo corpore,
 Quem si occuparis teneas, elapsum semel
 Non ipse possit Jupiter reprehendere:
 Occasionem rerum significat brevem.
 Effectus impediret ne segnis mora
 Finxere antiqui talem effigiem Temporis.

FABULA IX.

Taurus & Vitulus.

Angusto in aditu Taurus luctans cornibus,
 Cum vix intrare posset ad præsepia

Mon.

Monstrabat vitulus quo se pacto flecteret:

Tace inquit, ante hoc novi quam tu natus es.

Qui doctiorem emendar, sibi dici putet.

FABULA X.

Canis & Venator.

Adversus omnes fortis veloces feras
Canis, cum domino semper fecisset satis,
Languere cepit annis ingravantibus
Aliquando objectus hispidi pugnae suis,
Adripuit aurem: Sed cariosis dentibus
Predam dimisit hictum venator dolens,
Canem objurgabat. Cui senex contra latrans,
Non me destituit animus, sed vires meae:
Quod fuimus laudas: jam damnas quod non sumus;
Hoc cur, philere, scripserim, pulchrè vides.

Con-

Conjectura in Phædrum.

L. 1. F. 26 prior invitasse & ei liquidam in patina
 Versus est ^{minime} Plane Quinarius, pro Senario
 Præterea totum acumen vulpeculæ convivatricis desi-
 deratur, & cum unâ vocolâ deperditâ periit. Æsop-
 us refert opsonium in mensam effusum, quod cum li-
 quidum in plano diffiueret, ciconiæ appetentis rostrum
 sefellit. Suppleo igitur, in patina brevi. i. e. minime
 profundâ. F. 30 Ratio est separata ait, ac diversum
 genus. Sic in justos numeros coegi. Ratio esto separ,
 ait, ac diversum genus. Aptius cohæret sententia si con-
 cessivè enuncietur. Tum Ratio separ significabit quod
 Solinus, an etiam Varro, vocat naturam fluviorum se-
 parem Ita ut vox rarior facili geminatione inusitatum
 abierit. L. 2. ptol. Ita sic rependet illi brevitæ gra-
 tiam Ita sic, cujus tandem dialecti? Africanæ Testes
 locupletes Apuleius opinor & Arnobius apud quos re-
 perias ergo igitur. Nec inde colligo Conjunctionum
 qualiumcunq; redundantiam in Latinum sermonem
 recipit Lego.

Bonas in partes Lector, accipias velim;

Ita, si rependet illi brevitæ gratiam,

Cujus verbosa ne fit commentatio.

Duplex fuit veteribus deprecationis formula Altera
 optantium. Ov. Trist. 2.

Sic tibi quem semper, factis animoq; mereris,

Reddatur gratæ debitæ urbis amor.

Livia sic tecum socialis impleat annos. &c.

Parce precor &c.

Alterâ, meritum aliquod commemorantium.

Tu modò promissis maneas, servatq; serves
Troja fidem si vera seram, si magna rependam
Patere, inquit, Lector me, siquid jucundum, si-
quid aptum se obtulerit, ita demum Æsopo ascribere,
si modò quantum ab illo autoritatis mutuabor,
tantum illi quasi propriæ laudis ex hoc meo com-
pendioso narrandi genere retulero. Iam planè constet
magnum aliquod opus, seu prolixioris disceptatio-
nem, Æsopo nullatenus convenire Cujus sc. *φειδύμος*
ne sit. Æsopia ne nominetur verbosa commentatio
propriè. Nam commentatio causarum fere aut orati-
onum Fab. 5 Humum æstuantem, jactans officium
come. Priores ediderant *Officium come*: nullo sensu,
nec satis Latine. Veteris Codicis est scriptura, *come*,
quod' Rigaltius arreptum secutus, pseudetymon quo-
rundam veterum Gramaticorum quasi à *κόμενος* de-
duceretur, sequentibus etiam Phædri editoribus præ-
ivit, interim magna dissimulatio, quod grandi vitio vox
hæc prædita sit quæ ubiq; producit primam: Neq;
vero significat elegantiam mundiciamq; sed halarita-
tem eam quæ ab hospite in convivas exhibetur. Planè
comis per Apocopen a Comessatore, nec magis re differt
quam hospitalis ab hospes. Plerunq; etiam connotat
porentioris in humilem affabilitatem. Omnino scrip-
serat Phædrus *jactans officium comes*. 9 Præter cæ-
teros comites officij jactantior. Istud Guyeto assentor
vim sententiæ assequuto, licet in phrasi corruptâ non
jactare officium come, sed quod Gallio dicitur jactare
officium est *sarie le bon valet*. Hujusmodi homines ut
Seneca vocat satagios & sibi molestos, fallor nisi Dio-
nysius in Catone suo appellet Officiperdas, quibus per
operis exitus atq; huic nostro Atrienfi; Anglis item
simili adagio notatos atq; cognominatos *Pranke, more*
busie then thank. L. 3. F. 7. Age siquo abite est ani-
mus, est licentia. Alterum mendum ex altero natum
turbavit etiam Colloquii partes. Cum in aliquo ex-
emplari

emplari legeretur si quo ire, præpositio insulta est adversus ruinam carminis : Cum oportuisset ita sanare metrum si coire, quemadmodum apud Cic. 3. Offic. Ulysses, vetetis Tragici verbis audit. Furere assimulavit: ne coiret, institit. Quod in margine scriptum traditur nequosiret. *Coire* est utrobique *συμπρωσιν* comes ire. Non est dubitandi locus, quin hæc sit genuina versûs lectio, si quis ipsam fabellam consulat, modo attendere velit, quid Lupus extremo distinctio respondeat, statim constabit quid diversa pars dicere debuerit. F. 10. Opiniones alterius nequis ponderet Sententiæ vis reposcit, Ut quis L. 4. F. 19. Venire in patriam voluit cursu pelagi. Lego, pelagio, *πρωγίον* *δ' ὀπίω* L. 5. F. 5. Et pro iudicio dum stant erroris sui. Non tam facile assentior Viro docto explicanti stare pro iudicio erroris, quod est tueri iudicium erroris sui. Longe, malim Et, præ iudicio dum stant erroris sui. Stare iudicio frequentissimum apud Ciceronem, sic dictum contenderim stare præ iudicio *ἐναντίον τοῦ κριτηρίου*

FINIS.

o. V.

ad-

nare

offic.

ula-

tum

vis

g

ulat,

i. 10

cere

cret

e in

ayio

sui.

re

sui.

sui.

fic

us n